

N:o 19.

Af Herr **P. A. Hellgren:** *angående underdånig skrifvelse om befrielse för lappmarkernas befolkning inom Vester- och Norbottens län från deltagande i allmän värnpligt.*

Genom Kongl. Maj:ts Nådiga Plakat den 27 September 1673, angående lappmarkernas bebyggande, stadgas bland annat: »att, på det andra svenska och finska, uti Vester- och Österbotten samt Ångerman- och Jemtland boende, må dess heldre låta sig öfvertala att flytta till lappmarkerna i berörda landsorter och sig dersammastädes husligen nederlåta och de boställen upptaga, som de finna beqväma, och dem till den ända kunna blifva inrymda, hafve Vi dem samma med särdeles friheter benåda velat, efter som Vi härmed och i kraft af detta Vårt öppna bref dem benåde, gifve och förünne efterföljande vilkor och friheter, som äro, att de på 15 års tid må njuta förskoning för alla skatter och utlagor, ehvad namn de hafva kunna, men efter förloppet af bemälda frihetsår icke läggas för högre skatt än sjelfva lapparna, med hvilka de öfverallt göras like, och till följe deraf blifva frie för knekteskrifning i alla tider; befallande härmed allvarligen Våra landshöfdingar och befallningsmän der å orten samt alla andra, som det i någon måtto angå kan, och för Vår skull vilja och skola göra och låta, att de dessa berörda åbor här vid behörigen handhafva, icke låtande dem något men, hinder eller intrång här emot tillfogas, nu eller i tillkommande tider.»

Detta Kongl. Plakat har sedermera blifvit förnyadt genom Kongl. Plakatet den 3 September 1695. Likaså hafva Lappmarkens innevånare genom Kongl. Reglementet den 24 November 1749 för dem, som antin-

gen redan bo och bygga i Lappland eller ock hädanefter till landets uppbrukande derstädes sig nedsätta vilja, uti 15 § af samma reglemente, ytterligare blifvit tillförsäkrade »att tillgodo njuta de fri- och rättigheter, som förre förordningar och detta reglemente dem tillägga, i det de och deras barn skola undgå alla andra utlagor än hvarföre hemmanet kan varda skattlagdt; som de ock då ifrån utskrifningar och soldathåll varda förskonte», — hvadan de, på god tro till dessa författningars framtida bestånd, nedsatt sig i Lappmarkernas obygd, för att uppodla och bebygga desamma.

Småningom hafva dessa friheter i mer eller mindre mån blifvit inskränkta och senast genom Kongl. Förordningen den 30 Maj 1873, om bevillingstaxeringens införande i Lappmarken, ehuru äfven då — dess innebyggare förskonades från knektskrifning m. m.

Till innevarande års Riksdag, har Kongl. Maj:t i Nådige Proposition, angående Statsverkets tillstånd och behof, afgifvit förslag till lag om allmänna värnpligtens införande. Och då, enligt detta förslag, äfven Lappmarkens befolkning (icke ens de egentliga nomadiserande lapparne), äro fritagne från värnpligtens fullgörande, är det, som jag med åberopande af här ofvan citerade Kongl. Plakat och förordningar, vågar hos Riksdagen hemställa, att, om den af Kongl. Maj:t föreslagna värnpligtslagen af Riksdagen antages, den för närvarande icke måtte tillämpas i Lappmarkerna.

Jag vill icke frångå eller förneka, att icke denna befolkning, såväl som alla andra inom vårt konungarike, böra ega skyldighet att värna fäderneslandet; men då jag tillika vet, att under nuvarande förhållanden inom Lappmarken denna skyldighet skulle blifva mångas, om icke de flestas, ekonomiska ruin, har jag icke tvekat i valet om min pligt och skyldighet att framkomma med denna framställning.

Om man besinnar, att denna befolkning, som ofta har att kämpa med de svåraste af alla fiender — köld och hunger — har stor brist på nödiga kommunikationsmedel, hvilkas upphjelpande och förbättrande för närvarande tager all deras tid, och alla deras krafter i anspråk, får minst 20 à 30 mils väg till mötesplatsen och skulle nödgas under den tid af året, som deras hela arbetskraft för jordbruket tages i anspråk öfvergifva hus och hem — om man besinnar detta, och de stora hinder och svårigheter, som nära nog omöjliggöra värnpligtens införande i det glest befolkade Lappland, samt de stora kostnader som deraf blifva en följd, utan motsvarande nytta, torde Kongl. Maj:t och Riksdagen behjerta den svåra belägenhet, hvaruti detta folk skulle försättas genom denna lags

tillämpning äfven i Lappmarken, utomdess att Lappmarkens utveckling, genom att draga de friskaste arbetskrafterna från jordbruket, skulle helt och hållet omintetgöras. Jag vågar därför vördsammast hemställa:

att Riksdagen, derest den af Kongl. Maj:t föreslagna lag om allmänna värnpligten af Riksdagen antages, ville i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att Lappmarkernas befolkning inom Vester- och Norrbottens län måtte, på grund af sina förut erhållna privilegier, tillsvidare, och intilldess sig visar, att de ega förmåga deltaga i allmänna värnpligten, derifrån frikallas.

Stockholm den 22 Januari 1877.

P. A. Hellgrén.

Häruti instämma:

A. Bäckström, Per Nilsson
från Norrbottens län.

N:o 20.

Af Herr **A. P. Lind:** *Om utarrenderande af Tullgarns Kungsgård.*

Då Kongl. Maj:t i sin Nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof äskat åt Sig fri disposition af Hennes Majestät Enkedrottningen Josefinas i lifstiden innehafda enkesäte, »Tullgarns Kungsgård med tillhörande hemman, lägenheter och inventariert», så har jag vid begrundande häraf och med fästadt afseende å de årliga anslagen, kommit till den slutsats, att förenämnda Kungsgård med hvad dertill hörer icke